

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Józef Górny**

Warszawa, dnia 28 marca 2011 r.

**Pan
Radosław Sikorski
Minister Spraw Zagranicznych**

KAP-4101-05-05/2010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła, w okresie od 6 września 2010 r. do 5 stycznia 2011 r., w Ministerstwie Spraw Zagranicznych (na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o NIK) oraz:

- w pięciu ministerstwach, tj. w Ministerstwie Finansów, w Ministerstwie Gospodarki, w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz w Ministerstwie Środowiska (na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o NIK);
- w trzech jednostkach naukowo-badawczych i szkołach wyższych, tj. w Instytucie Technologiczno - Przyrodniczym w Falentach, w Uniwersytecie Warszawskim - Studium Europy Wschodniej, w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego - Wydział Inżynierii i Kształtowania Środowiska (na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o NIK);
- w Pomorskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Gdańsku - Oddział w Starym Polu (na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy o NIK);
- w siedmiu organizacjach pozarządowych² (na podstawie art. 2 ust. 3 pkt 1 ustawy o NIK);

kontrolę realizacji zadań w zakresie międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju. Kontrolą objęto okres od 1.01.2008 r. do 30.06.2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym 4 stycznia 2011 r. z upoważnienia Pana Ministra przez Dyrektora Generalnego

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Centrum Analiz Społeczno – Ekonomicznych Fundacja Naukowa w Warszawie; Fundacja Edukacji Ekonomicznej w Warszawie; Fundacja Inicjatyw Menedżerskich w Lublinie; Fundacja Polska Akcja Humanitarna w Warszawie; Salezjański Wolontariat Misyjny „Młodzi Świata” w Krakowie; Stowarzyszenie Centrum Edukacji Obywatelskiej Polska – Białoruś w Białymstoku; Stowarzyszenie Edukacja dla Pokoju w Warszawie.

Służby Zagranicznej oraz w protokołach kontroli podpisanych przez kierowników pozostałych jednostek, Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Ministrowi, jako kierownikowi jednostki kontrolowanej oraz jako właściwemu organowi, niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości ocenia realizację przez MSZ zadań w zakresie międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju. Pozytywną ocenę uzasadnia w szczególności fakt, że MSZ, w ramach pozostających w dyspozycji środków budżetowych, skutecznie wspierało, podejmowane m.in. przez polskie organizacje pozarządowe, działania pomocowe na rzecz krajów rozwijających się. Efekty wsparcia, pomimo ograniczeń wynikających m.in. z niedomagań systemowych polskiej współpracy rozwojowej, korzystnie wpływają na wizerunek Polski na arenie międzynarodowej. Stwierdzone w trakcie kontroli w MSZ nieprawidłowości polegały na:

- nieopracowaniu w terminie wskazanym przez Komisję Europejską (tj. do września 2010 r.), planu działania w zakresie osiągnięcia do 2015 r. wielkości polskiej pomocy zagranicznej na poziomie 0,33% dochodu narodowego brutto;
- braku skutecznej weryfikacji rzetelności danych o wielkości polskiej pomocy rozwojowej, w efekcie czego dane takie, prezentowane m.in. w sprawozdaniach dla Komitetu Pomocy Rozwojowej Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (DAC OECD), nie odpowiadały stanowi faktycznemu;
- przeprowadzaniu konkursów na realizację zadań publicznych w zakresie pomocy rozwojowej niezgodnie z obowiązującymi przepisami oraz z naruszeniem zasady równego traktowania uczestników konkursów;
- zawarciu, w trzech spośród 15 zbadanych umów na realizację zadań (20%), postanowień niezgodnych z przepisami ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych³ (zwanej dalej *uofp*);
- braku oświadczeń zleceniobiorcy o zgodności odpisu z rejestru (KRS) ze stanem prawnym i faktycznym w dniu podpisania umowy, przy wszystkich umowach zawartych w trybie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁴ (zwanej dalej *udpp*), wymaganego ramowym wzorem umowy stanowiącym załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej⁵ (zwanego dalej *rozporządzeniem*);
- nieterminowym rozliczeniu 9 z 12 podlegających rozliczeniu dotacji (75%);

³ Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.

⁴ Dz. U. Nr 96, poz. 873 ze zm.

⁵ Rozporządzenie z dnia 27 grudnia 2005 r. w sprawie wzoru oferty realizacji zadania publicznego, ramowego wzoru umowy o wykonanie zadania publicznego i wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (Dz. U. Nr 264, poz. 2207), które obowiązywało w okresie objętym kontrolą. Rozporządzenie zostało uchylone z dniem 18.01.2011 r.

- braku weryfikacji wpłat odsetek z tytułu nieterminowego zwrotu kwot niewykorzystanych dotacji, dokonywanych przez trzech beneficjentów;
- braku niektórych dokumentów w przechowywanej dokumentacji dotyczącej projektów rozwojowych, co było niezgodne z wewnętrznymi uregulowaniami.

Nieprawidłowości, które stwierdzono w trakcie kontroli przeprowadzonych w pozostałych jednostkach polegały głównie na:

- opłaceniu ze środków dotacji wydatków, które nie spełniały wymogu kwalifikowalności (Fundacja Polska Akcja Humanitarna, Fundacja Inicjatyw Menedżerskich, Stowarzyszenie Edukacja dla Pokoju, Uniwersytet Warszawski);
- udzielaniu zamówień na roboty budowlane z pominięciem bądź naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁶ (Fundacja Polska Akcja Humanitarna, Stowarzyszenie Edukacja dla Pokoju);
- wydatkowaniu środków dotacji po terminie określonym w zawartych umowach dotacji i w art. 131 ust. 2 pkt 3 *uofp* (Fundacja Polska Akcja Humanitarna);
- wydatkowaniu kwoty 221 625,65 zł na budowę studni głębinowych niegospodarnie i niezgodnie z umową zawartą z kontrahentem (Fundacja Polska Akcja Humanitarna);
- przeliczaniu kwot ujętych w dowodach księgowych w walutach obcych na walutę polską niezgodnie z zasadami określonymi w ogólnych warunkach umowy dotacji (Fundacja Polska Akcja Humanitarna, Stowarzyszenie Edukacja dla Pokoju),
- przekazywaniu do MSZ nieprawidłowych informacji o wartości świadczonej pomocy rozwojowej (Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Środowiska).

1. Zadania w zakresie polskiej współpracy na rzecz rozwoju realizowane są przez MSZ na podstawie ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej⁷. Zgodnie z tą ustawą, do Ministra Spraw Zagranicznych należą m.in. sprawy dotyczące koordynacji polityki zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej oraz sprawy dotyczące międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju i pomocy humanitarnej⁸.

W trakcie kontroli ustalono, że Minister Spraw Zagranicznych corocznie przedkłada Radzie Ministrów założenia polskiej polityki zagranicznej na kolejny rok, w których

⁶ Ustawa w brzmieniu obowiązującym w czasie realizacji objętych kontrolą umów dotacji (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 ze zm.).

⁷ Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 ze zm.

⁸ Wg stanu obowiązującego od 1 stycznia 2010 r. Wcześniej zakres zadań Ministra Spraw Zagranicznych był określony w sposób bardziej ogólny, jako sprawy dotyczące stosunków RP z innymi państwami i organizacjami międzynarodowymi. Ponadto do kompetencji Ministra należała koordynacja działalności innych organów i instytucji państwowych w dziedzinie stosunków z zagranicą (z wyjątkiem kompetencji KIE określonych w przepisach odrębnych).

uwzględnia się problematykę współpracy rozwojowej. Dokument ten jest uzgadniany w konsultacjach międzyresortowych.

Ustalono, że działalność MSZ w zakresie planowania, prowadzenia i bieżącej koordynacji polskiej współpracy na rzecz rozwoju ogranicza się w zasadzie tylko do działań finansowanych w ramach środków pozostających w dyspozycji MSZ, które stanowią jedynie niewielką część ogółu wydatków na pomoc rozwojową. Świadczy to, że w MSZ nie działa kompleksowy system zarządzania współpracą na rzecz rozwoju, która należy do zadań Ministra Spraw Zagranicznych. Zdaniem NIK, wynika to z braku właściwych rozwiązań systemowych, zarówno w zakresie jednoznacznego przypisania poszczególnym podmiotom zadań merytorycznych, ich finansowania w powiązaniu z wykonywaniem ustaw budżetowych, jak i sprawozdawczości.

Podejmowane w Ministerstwie od kilku lat próby stworzenia podstaw dla systemu pomocy rozwojowej do zakończenia kontroli nie przyniosły efektów. Opracowany we wrześniu 2009 r. projekt *Strategii współpracy na rzecz rozwoju*⁹ nie został zaakceptowany przez Radę Ministrów. Opracowany w maju 2010 r. projekt założeń do projektu ustawy o współpracy rozwojowej do dnia zakończenia kontroli pozostawał w fazie uzgodnień międzyresortowych. Już po jej zakończeniu, tj. 15 lutego 2011 r., założenia do projektu ww. ustawy zostały przyjęte przez Radę Ministrów. Do dnia zakończenia kontroli nie został także utworzony mechanizm oceny efektywności polskiego programu pomocy zagranicznej, do wdrożenia którego MSZ przygotowuje się od 2005 r. i corocznie planuje wydatki na jego utworzenie (w latach 2008, 2009 i 2010 planowano środki na ewaluację i monitoring odpowiednio w wysokości – 0,5 mln zł, 2 mln zł, 1,5 mln zł).

NIK zwraca uwagę, że funkcjonujący w Polsce system sprawozdawczości budżetowej nie zapewnia możliwości bezpośredniego pozyskiwania informacji o finansowych rozmiarach współpracy rozwojowej. Według sprawozdań Rady Ministrów z wykonania budżetu państwa, wydatki na pomoc zagraniczną - wykazane w utworzonym do tego celu rozdziale 75060 - *Pomoc zagraniczna*¹⁰, który obejmuje m.in. wydatki na pomoc techniczną dla państw w drodze transformacji i pomoc humanitarną - wyniosły w 2008 r. 94,12 mln zł, a w 2009 r. 94,32 mln zł. Faktycznie, poniesione na ten cel wydatki ze środków budżetu państwa były

⁹ Wg Wykazu obowiązujących dokumentów strategicznych opublikowanego przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w grudniu 2007 r., poprzednia *Strategia polskiej współpracy na rzecz rozwoju*, przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 21 października 2003 r., została w 2007 r. uznana przez RM za dokument nieobowiązujący uchwałą RM.

¹⁰ W załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 38, poz. 207) (a poprzednio w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów (Dz. U. Nr 107, poz. 726 ze zm.).

znacznie wyższe, przy czym wykazywane są one w ramach innych rozdziałów klasyfikacji budżetowej przez różnych dysponentów budżetu (m.in. przez Ministra Finansów w ramach rozdziału 75850 – *Rozliczenia z budżetem ogólnym UE z tytułu środków własnych* oraz przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ramach rozdziałów: 01021 – *Główny Inspektorat Weterynarii*, 01001 – *Centrum Doradztwa Rolniczego*, 50002 – *Agencja Rynku Rolnego*). Wydatków na pomoc rozwojową nie można zweryfikować także na podstawie zbieranych przez Ministerstwo Finansów sprawozdań o realizacji budżetu państwa w układzie zadaniowym, ponieważ działania dotyczące pomocy rozwojowej nie zostały tam jednoznacznie wyodrębnione.

Zdaniem NIK, utworzenie systemowych narzędzi sprawozdawczych do ustalania i weryfikacji kwot wydatków na pomoc rozwojową, jest warunkiem niezbędnym do zapewnienia skutecznego, zgodnego z polityką państwa, wykorzystania środków planowanych w budżecie państwa na takie zadania.

2. Wskazane braki i niedomagania systemowe mogą stanowić istotne utrudnienie dla przygotowania przez Polskę planu działania w zakresie osiągnięcia do 2015 r. rozmiaru polskiej pomocy zagranicznej na poziomie 0,33% dochodu narodowego brutto (DNB), o przedstawienie którego Komisja Europejska zwróciła się do wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. Podczas posiedzenia Rady ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych UE (GAERC), w maju 2005 r. Polska zadeklarowała stopniowe zwiększanie pomocy dla krajów rozwijających się: od 0,1% DNB w 2006 r. do 0,12% DNB w 2008 r., 0,14% DNB w 2009 r., 0,17% DNB w 2010 r. i docelowo do 0,33% DNB w 2015 r. Realizacja tego zobowiązania nie przebiega jednak zgodnie z założeniami, o czym świadczy np. fakt, że w okresie objętym kontrolą wskaźniki wielkości pomocy w stosunku do DNB osiągnięto na poziomie o ponad 30% niższym niż planowano (w 2008 r. 0,08% zamiast 0,12%, w 2009 r. 0,09 % zamiast 0,14%). W wyjaśnieniach Podsekretarz Stanu w MSZ Pan Krzysztof Stanowski stwierdził m.in., że są to zobowiązania o charakterze deklaracji politycznej oraz, że w dorocznej *Informacji na temat polityki zagranicznej* składanej przed Sejmem RP, Minister Spraw Zagranicznych przywołuje te zobowiązania i wskazuje na konieczność zwiększenia środków przeznaczonych przez Polskę na współpracę rozwojową. Zdaniem NIK, takie działania nie są wystarczające i nie mogą zastąpić, popartego rzetelną analizą, planu działań gwarantującego wypełnienie międzynarodowego zobowiązania Polski. NIK zwraca także uwagę, że MSZ nie opracowało dotychczas pierwszego planu działania na rzecz realizacji indywidualnych celów, tj. osiągnięcia do 2015 r. rozmiaru pomocy

zagranicznej na poziomie 0,33% DNB. Zgodnie z przyjętym 21 kwietnia 2010 r. przez Komisję Europejską planem działania UE na rzecz przyspieszenia postępów w realizacji milenijnych celów rozwoju, pierwsze roczne plany działania miały być opracowane i opublikowane przez państwa członkowskie przed wrześniem 2010 r.

3. Działania MSZ w zakresie planowania polskiej współpracy na rzecz rozwoju w okresie objętym kontrolą, polegały na opracowywaniu *Programów polskiej pomocy zagranicznej udzielanej za pośrednictwem MSZ*. Określano w nich wszystkie elementy niezbędne do prawidłowej realizacji zadań, w tym założenia merytoryczne programu pomocy i metody jej udzielania oraz podział dostępnych środków na rodzaje i adresatów pomocy. Obejmowały one jednak tylko niewielką część środków finansowych¹¹ przeznaczonych na pomoc rozwojową dla podmiotów realizujących te zadania. Wyrażona kwotowo wielkość pomocy ujęta w ww. *Programach* w 2008 r. i 2009 r. wyniosła odpowiednio 110.000 tys. zł i 130.697 tys. zł., podczas gdy kwota wydatkowanych środków, według opublikowanych przez MSZ raportów rocznych¹² oraz sprawozdań rocznych przekazywanych do DAC OECD, była wielokrotnie wyższa i wyniosła odpowiednio 897.110 tys. zł i 1.164.920 tys. zł.

Zdaniem NIK, brak kompleksowych planów rzeczowo-finansowych zadań w zakresie polskiej współpracy na rzecz rozwoju, zwłaszcza w sytuacji braku uregulowań ustawowych, negatywnie wpływa na możliwość prowadzenia polityki współpracy rozwojowej, w tym na koordynację działań podmiotów wykonujących zadania w tym zakresie.

4. W trakcie kontroli ustalono, że MSZ prowadzi monitoring działań pomocowych dofinansowywanych ze środków przeznaczonych na polską pomoc zagraniczną udzielaną za pośrednictwem Ministerstwa. W tym zakresie gromadzone są też dane o efektywności realizowanych projektów, które MSZ wykorzystuje w procesie ewaluacji. Natomiast prowadzony przez MSZ monitoring oraz ewaluacja działań, dotyczących pomocy zagranicznej świadczonej przez inne instytucje w ramach ich własnych budżetów, ogranicza się w zasadzie do zbierania informacji o realizowanych działaniach pomocowych, które wykorzystywane są do sporządzania rocznych sprawozdań statystycznych dla Komitetu

¹¹ Środki ujęte w rezerwie celowej budżetu państwa: W 2008 r. – rezerwa celowa poz. 43 *Implementacja polskiego programu współpracy na rzecz rozwoju oraz wsparcie międzynarodowej współpracy na rzecz demokracji i społeczeństwa obywatelskiego*; w 2009 r. – rezerwa celowa poz. 36 *Implementacja polskiego programu współpracy na rzecz rozwoju oraz wsparcie międzynarodowej współpracy na rzecz demokracji i społeczeństwa obywatelskiego*, w tym co najmniej 40 mln na pomoc rozwojową dla Afganistanu oraz na dofinansowanie specjalistycznych Studiów Wschodnich Uniwersytetu Warszawskiego-kwota 2,3 mln zł oraz na telewizję Bielsat-4.697 tys. zł; w 2010 r. – rezerwa celowa poz. 31 *Implementacja polskiego programu współpracy na rzecz rozwoju oraz wsparcie międzynarodowej współpracy na rzecz demokracji i społeczeństwa obywatelskiego*.

¹² Polska współpraca na rzecz rozwoju za 2008 r. i 2009 r. (www.polskapomoc.gov.pl).

Pomocy Rozwojowej OECD. Jednak nie wszystkie informacje przedkładane do MSZ, zawierają prawidłowe dane (pkt. 13 niniejszego wystąpienia).

W ocenie NIK, brak pełnej informacji o polskiej pomocy zagranicznej utrudnia dokonanie rzetelnej oceny efektów udzielonej pomocy i podejmowanie na tej podstawie skutecznych działań w celu usprawnienia współpracy rozwojowej.

5. Podjęte przez MSZ działania w zakresie zbierania i prezentowania danych statystycznych nt. polskiej pomocy rozwojowej, w tym sporządzania sprawozdań statystycznych dla DAC OECD¹³ oraz raportów rocznych *Polska współpraca na rzecz rozwoju*, są niewystarczające dla ustalenia rzetelnego i pełnego obrazu tych danych.

Dane odnośnie wysokości polskiej pomocy rozwojowej w 2008 i 2009 r., na podstawie których MSZ m.in. sporządzał sprawozdanie dla DAC OECD, Departament Współpracy Rozwojowej (DWR) uzyskiwał z ministerstw i urzędów centralnych, Komisji Europejskiej (KE), Stałego Przedstawicielstwa RP przy UE w Brukseli, oraz z opisowego sprawozdania finansowego DWR (w zakresie wydatków poniesionych z rezerwy celowej przez MSZ). Kontrola wykazała, że zsumowana przez DWR kwota obrazująca wielkość pomocy, nie jest prawidłowa. Świadczy o tym m.in. fakt, że zrealizowane w 2009 r. wydatki na dotacje związane z pomocą rozwojową prawidłowo wykazane w ewidencji księgowej MSZ w kwocie 71 213,3 tys. zł, były niższe o 985,9 tys. zł¹⁴ (tj. o 1,4%) od kwoty wykazanej w sprawozdaniu opisowym sporządzanym przez DWR. Skutecznej weryfikacji wymagają także dane o wydatkach na pomoc rozwojową przesyłane do MSZ przez inne ministerstwa. Wyniki kontroli NIK, przedstawione w pkt. 13 niniejszego wystąpienia, świadczą, że w niektórych przypadkach były one nierzetelne.

NIK zwraca także uwagę, że w sprawozdaniach dla DAC OECD nie są uwzględniane wkłady własne w realizację projektów rozwojowych jednostek samorządu terytorialnego i innych podmiotów dysponujących środkami publicznymi, co zaniża wysokość wykazywanej polskiej pomocy rozwojowej.

6. Wykorzystanie ujętych w rezerwach celowych środków finansowych (bezpośrednio uruchamianych przez MSZ) na realizację programu polskiej pomocy zagranicznej pozostających w dyspozycji Ministra Spraw Zagranicznych w 2008 r. i 2009 r. wyniosło

¹³ Państwa niebędące członkami Komitetu Pomocy Rozwojowej nie muszą obligatoryjnie raportować o wielkościach ich zobowiązań (*commitments*) w ramach ODA. Samo raportowanie przez Polskę do DAC OECD jest dokonywane na zasadzie dobrowolności, jako, że nie posiada ona jeszcze członkostwa w Komitecie (DAC).

¹⁴ tj. o wielkość kwoty zwrotu niewykorzystanych dotacji.

odpowiednio 97% i 91% w stosunku do planu po zmianach¹⁵. Powstałe oszczędności były efektem m.in. poniesienia mniejszych niż planowano kosztów organizacji III Forum Pomocy Rozwojowej oraz realizacji niektórych projektów, a także rezygnacja z części zagranicznych wizyt monitorujących. W 2010 r. wg stanu na koniec czerwca, wykorzystano środki w wysokości 21.430,9 tys. zł, co stanowiło 60 % planu po zmianach wynoszącego 35.985,1 tys. zł.

W wyniku badania pięciu decyzji Ministra Finansów dotyczących przyznania MSZ środków z rezerwy celowej na pomoc zagraniczną stwierdzono, że zostały one przekazane lub wykorzystane przez MSZ zgodnie z celem określonym w ww. decyzjach. Badanie realizacji płatności pięciu spośród 57 dokonanych przez MSZ w okresie (2008-2009) wpłat i składek dobrowolnych zaliczanych do udzielonej przez Polskę pomocy wielostronnej wykazało, że były one dokonywane przez placówki zagraniczne¹⁶ prawidłowo, na podstawie decyzji Ministra Spraw Zagranicznych. Wybór organizacji, na rzecz których dokonywane są wpłaty, poprzedzony był prowadzonymi przez DWR konsultacjami z innymi departamentami MSZ oraz placówkami.

7. W okresie objętym kontrolą Minister Spraw Zagranicznych ogłosił 17 konkursów na realizację zadań w zakresie polskiej współpracy rozwojowej: 11 otwartych konkursów ofert w trybie i na zasadach określonych w *udpp* i sześć konkursów na realizację zadań z zakresu pomocy rozwojowej w odrębnym trybie określonym przez MSZ.

Szczegółowym badaniem objęto sześć konkursów¹⁷, w tym trzy przeprowadzone na podstawie *udpp*. Stwierdzono, że w dwóch ogłoszeniach o otwartych konkursach¹⁸ nie zawarto pełnych informacji wymaganych przez art. 13 ust. 2 pkt 7 *udpp*, tj. dotyczących zrealizowanych przez Ministra Spraw Zagranicznych, w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert, zadań publicznych tego samego rodzaju i związanych z nimi kosztów. Odpowiedzialność za powyższe uchybienia ponoszą Dyrektorzy Departamentu DWR i DWPR pełniący funkcje w okresie objętym kontrolą.

¹⁵ W 2008 r. plan po zmianach wyniósł 90.488,7 tys. zł, wykorzystano środki w wysokości 87.365,2 tys. zł. W 2009 r. plan po zmianach wyniósł 78.574,2 tys. zł, wykorzystano środki w wysokości 71.213,3 tys. zł.

¹⁶ Stałe przedstawicielstwo RP przy ONZ w Nowym Jorku, Ambasada RP w Waszyngtonie, Stałe Przedstawicielstwo RP przy ONZ w Genewie.

¹⁷ W trybie *udpp* trzy konkursy: *Wolontariat polska pomoc 2009*, *Pomoc zagraniczna 2010*, *Edukacja rozwojowa 2010* oraz w innym trybie trzy konkursy: *Pomoc zagraniczna 2008 – działania samorządów*, *Zadania realizowane przez publiczne szkoły wyższe oraz jednostki naukowo-badawcze 2008 r.* – w ramach konkursu dla organów administracji rządowej ubiegających się o finansowanie projektów pomocowych w ramach Programu polskiej pomocy zagranicznej udzielanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2008., *Pomoc zagraniczna – działania publicznych szkół wyższych oraz jednostek naukowo-badawczych w 2009 r.*

¹⁸ *Edukacja rozwojowa 2010* oraz *Wolontariat polska pomoc 2009*.

Kontrola prowadzonego przez MSZ w 2008 r. postępowania konkursowego na realizację projektów pomocowych przez publiczne szkoły wyższe oraz jednostki naukowo – badawcze¹⁹ wykazała, że projekt nr 1770/2008/AD o wartości 720,9 tys. zł został złożony i przyjęty do dofinansowania dwa miesiące po upływie terminu składania wniosków. Było to niezgodne z warunkami konkursu i świadczy o niezachowaniu jednakowych zasad dla wszystkich jego uczestników.

8. Działania MSZ w zakresie wyboru ofert podmiotów biorących udział w konkursach, wykonywane były z naruszeniem obowiązujących uregulowań wewnętrznych oraz bez zapewnienia jednakowych warunków udziału w konkursie. W trakcie szczegółowej kontroli 15 ofert i wniosków (11 złożonych w trybie *udpp* oraz czterech złożonych w innych trybach) stwierdzono, że trzy wnioski posiadały wady polegające na:

- braku, w dwóch przypadkach (projekty nr 360/PZ/2009/43 i nr 950/AD/2009/7), podpisanej przez beneficjenta papierowej wersji wniosku oraz braku potwierdzenia daty wpływu do MSZ jednego z nich, co było niezgodne odpowiednio z Regulaminem konkursu „Pomoc zagraniczna 2009” i zaproszeniem dla administracji rządowej w 2009 r. do składania wniosków projektowych na realizację projektów pomocowych w ramach *Programu polskiej pomocy zagranicznej udzielanej za pośrednictwem MSZ RP w 2009 r.*;
- niezapewnieniu, w jednym przypadku (projekt Nr 758/WPP/2009/16), przez dotacjobiorcę wymaganego wkładu własnego na poziomie co najmniej 5% wartości projektu, co było niezgodne z pkt 4.3 Regulaminu konkursu „Wolontariat Polska Pomoc 2009”. Beneficjent w złożonym wniosku zadeklarował wkład własny w wysokości 2.200 zł, tj. 4,7% wartości projektu (46.634,50 zł);

Pomimo to, powyższe wnioski zostały pozytywnie rozpatrzone przez komisję konkursową, w wyniku czego zostały zawarte umowy. Jednocześnie wyniki badania próby sześciu odrzuconych ofert i wniosków wykazały, że powodami ich odrzucenia były m.in. niespełnienie wszystkich warunków określonych w ogłoszeniach konkursowych oraz brak zapewnienia wystarczającego wkładu własnego. Fakt, że inne oferty, pomimo podobnych braków formalnych (opisanych powyżej), dopuszczono do udziału w konkursach świadczy, że w MSZ nie zapewniono jednakowych warunków dla oferentów ubiegających się o realizację zadania publicznego.

¹⁹ W ramach konkursu dla organów administracji rządowej ubiegających się o finansowanie projektów pomocowych w ramach Programu polskiej pomocy zagranicznej udzielanej za pośrednictwem MSZ RP w 2008 roku.

9. W trakcie badania próby 15 umów dotacji na łączną kwotę 8.561,3 tys. zł, zawartych w wyniku przeprowadzonych konkursów z podmiotami realizującymi zadania z zakresu pomocy rozwojowej stwierdzono uchybienia i nieprawidłowości, które polegały na:

- braku załączników do umów zawartych w trybie *udpp* (11 umów), tj. oświadczeń zleceniobiorcy o zgodności odpisu z rejestru (KRS) ze stanem prawnym i faktycznym w dniu podpisania umowy, co było niezgodne z ramowym wzorem umowy, stanowiącym załącznik nr 2 do *rozporządzenia* Ministra Pracy i Polityki Społecznej;
- umieszczeniu, w trzech spośród 15 badanych umów, zapisów niezgodnych z przepisami *uofp*. W umowach Nr 950/AD/2009/7 i SW/1518/2008/AD/8 zawartych z jednostkami sektora finansów publicznych²⁰ określono 30-dniowy termin zwrotu niewykorzystanej części dotacji, podczas gdy zgodnie z art. 130 pkt 3 *uofp* termin ten nie może być dłuższy niż 15 dni. W umowie nr 607/2009/ER/2009/4 zawartej z organizacją pozarządową określono 30-dniowy termin zwrotu niewykorzystanej części dotacji dla zadania realizowanego w Polsce, podczas gdy zgodnie z art. 131 ust.2 pkt 6 *uofp* termin ten nie może być dłuższy niż 15 dni. Ponadto w umowie SW/1518/2008/AD/8 wskazano 60-dniowy termin rozliczenia sprawozdania z zadania realizowanego w Polsce, podczas gdy zgodnie z art. 132 ust. 2 *uofp* termin ten wynosi 30 dni;
- braku upoważnienia osoby podpisującej umowę Nr 950/AD/2009/7 do reprezentowania dotacjodawcy.

10. W trakcie szczegółowej kontroli prawidłowości rozliczeń 15 dotowanych zadań stwierdzono, że:

- w przypadku dziewięciu z 12 umów podlegających rozliczeniu w kontrolowanym okresie (75%) został przekroczony, od 100 do 373 dni, termin określony w art. 132 ust 2 *uofp* na dokonanie rozliczenia. Zgodnie z art. 8 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, nieterminowe rozliczenie dotacji stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Rozliczenia badanych dotacji dokonywali Dyrektor DWR oraz Dyrektor Departamentu Wdrażania Programów Rozwojowych;
- wyrażono zgodę na zwiększenie kwot wydatków na honoraria w budżecie projektu Nr ER/1396/2008/3, co było niezgodne z § 3 pkt 3.2.3 umowy zawartej z beneficjentem;
- przyjęto i rozliczono sprawozdanie z realizacji zadania 1398/2008/SAM/16, które nie zostało podpisane przez beneficjenta;
- zatwierdzono sprawozdanie z realizacji zadania Nr 1398/2008/SAM/16, pomimo iż beneficjent nie dokonał żadanego przez MSZ zwrotu kwoty 2.006,88 zł, w związku z brakiem udokumentowania przeprowadzenia ankiet ewaluacyjnych;

²⁰ SGGW i UW

- nie dokonano przypisu należności na koniec I, II i III kwartału 2009 r. oraz I kwartału 2010 r. z tytułu odsetek za zwłokę w dokonaniu zwrotów niewykorzystanych części dotacji. Było to niezgodne z przepisami § 7 ust. 8 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r., jak również z pkt 6 *Dokumentacji opisującej przyjęte zasady (politykę) rachunkowości w MSZ*, które stanowią, że odsetki od należności i zobowiązań ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty lub w wysokości odsetek należnych na koniec kwartału;
- nie zweryfikowano dokonanych przez trzech beneficjentów wpłat odsetek z tytułu nieterminowego zwrotu niewykorzystanych kwot dotacji (w jednym przypadku beneficjent nadpłacił 686,96 zł, a w pozostałych dwóch przypadkach stwierdzono niedopłatę w łącznej kwocie 1 666,53 zł).

Powyższe ustalenia świadczą, że w Ministerstwie Spraw Zagranicznych nierzetelnie i niezgodnie z przepisami prowadzono rozliczenia realizacji zadań zleczanych organizacjom pozarządowym.

11. Ustalono, że w odniesieniu do czterech spośród 15 badanych umów dotacji, MSZ skorzystało z możliwości przeprowadzenia kontroli prawidłowości wykonywania umowy w siedzibie beneficjenta. Kontrola obejmowała m.in. prawidłowość wykonania zadań i wydatkowania przyznanych środków publicznych. Realizację projektów rozwojowych kontrolowano także w ramach opracowanego i wdrożonego w MSZ systemu monitoringu. Jest on realizowany m.in. poprzez zbieranie, raportowanie i analizowanie ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów w aspekcie finansowym i rzeczowym. Narzędziami wykorzystywanymi do monitoringu są: wypełnione wnioski aplikacyjne, umowy dofinansowania zawarte pomiędzy MSZ a beneficjentami, raporty składane przez beneficjentów po zakończeniu realizacji projektów, spotkania z projektodawcami. W okresie od stycznia 2008 r. do końca czerwca 2010 r. przeprowadzono łącznie 148 wizyt monitorujących²¹, podczas gdy w tym okresie ze środków rezerwy celowej sfinansowano 814 projektów²². Oznacza to, że monitoringiem objęto 18,2% finansowanych projektów. W związku z nieprawidłowościami ujawnionymi u beneficjentów (opis w pkt. 13 niniejszego wystąpienia), w ocenie Izby istnieje potrzeba wzmocnienia przez MSZ działań monitorujących i kontrolnych.

12. W trakcie kontroli działań MSZ w zakresie dokumentowania i przechowywania dokumentacji związanej z projektami rozwojowymi, w odniesieniu do 15 wybranych do szczegółowego badania projektów stwierdzono brak w przechowywanej dokumentacji:

²¹ W 2008 r. – 68 wizyt monitorujących, w 2009 r. – 69, a w 2010 r. (do końca czerwca) – 11.

²² W 2008 r. 244 projekty, w 2009 r. – 371, a w 2010 r. (do końca czerwca) – 199 – wg danych przedstawionych przez MSZ w odniesieniu do projektów w zakresie pomocy rozwojowej sfinansowanych ze środków rezerwy celowej.

- oryginału wniosku w dwóch projektach²³ (tj. w 13,3 %);
- załączników do wniosku w trzech projektach²⁴ (tj. w 20%);
- podpisanych przez oceniających, kart oceny wniosku w sześciu projektach²⁵ (tj. w 40%);
- oryginałów regulaminu pracy oraz protokołów z I i II posiedzenia zespołu konkursowego „Wolontariat Polska Pomoc 2009”.

Było to niezgodne z pkt 10 Zarządzenia Nr 25 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji kancelaryjnej oraz jednolitego rzeczowego wykazu akt w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych oraz instytucjach polskich, który stanowi m.in., że dokumentacja gromadzona i przechowywana wg spraw w komórce organizacyjnej powinna być kompletna.

13. NIK przeprowadziła, w okresie od października do grudnia 2010 r., kontrole w 16 jednostkach realizujących w latach 2008-2010 (I półrocze) zadania w zakresie międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju.

13.1. W Fundacji Polska Akcja Humanitarna stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły m.in.:

- wydatkowania kwoty 343 222,53 zł po terminie wykorzystania dotacji określonym w §3 pkt 1 zawartych umów i w art. 131 ust. 2 pkt 3 *uofp*,
- wydatkowania niegospodarnie i niezgodnie z umową zawartą z kontrahentem, kwoty 221 625,65 zł (stanowiącej koszt wybudowania siedmiu studni, które faktycznie nie zostały wybudowane),
- przekroczenia, bez uzyskania zgody MSZ, określonych w umowie dotacji limitów dla poszczególnych kategorii wydatków o kwotę 7 872,32 zł,
- udzielania zamówień na roboty budowlane z pominięciem bądź naruszeniem przepisów *upzp*. Obowiązek stosowania ww. ustawy określony został w § 3 pkt 3.8 umowy dotacji,
- sporządzania sprawozdań z realizacji projektów ze wskazaniem nieprawdziwych danych, co było nierzetelne,
- przeliczania w dowodach księgowych kwot wyrażonych w walutach obcych na walutę polską niezgodnie z zasadami określonymi w ogólnych warunkach umowy dotacji²⁶.

²³ Projekty 360/PZ/2009/43 i 950/AD/2009/7.

²⁴ Projekty 360/PZ/2009/43 i 709/SAM/2009/12 - brak podpisanych/paraflowanych załączników do wniosku: matryca logiczna, harmonogram realizacji projektu, budżet projektu, wyciągu z KRS, statut organizacji, sprawozdania merytorycznego, oświadczenia wnioskodawcy dot. popełnienia przestępstwa z art. 299 lub 230 Kodeksu karnego; projekt 950/AD/2009/7 - brak podpisanych/paraflowanych załączników do wniosku: matryca logiczna projektu, harmonogram realizacji projektu.

²⁵ W tym w 2 projektach: Umowa nr 104/PZ/2008/1 i 643/WPP/2009/9 przedstawiono jedną kartę ocenę wniosku, a w 4 projektach nr: PZ/82/2008/74, SW/1518/2008/AD/8, 709/SAM/2009/12 i 950/AD/2009/7 brak było kart ocen wniosków. Zgodnie z zapisami regulaminów pracy zespołów powołanych do przeprowadzenia wyboru podmiotów realizujących zadanie oceny wniosków powinny zostać sporządzone przez 2 osoby.

Powyższe nieprawidłowości dały podstawę do negatywnej oceny sposobu dysponowania przez PAH środkami z otrzymanych dotacji i ich rozliczania. Po tej kontroli, NIK wnioskuje m.in. o:

- ostateczne rozliczenie z Ministerstwem Spraw Zagranicznych wydatków ze środków dotacji przekazanych na podstawie umowy nr PZ/82/2008/74 oraz umowy nr PH/1698/2008/1 z uwzględnieniem wykazanych w wystąpieniu kwot wydatkowanych niezgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych i z postanowieniami zawartych umów,
- zapewnienie wykorzystania środków z dotacji zgodnie z przeznaczeniem i w terminach określonych w zawieranych umowach,
- zapewnienie przeliczania wartości dowodów księgowych wyrażonych w walutach obcych na walutę polską zgodnie z zasadami określonymi w art. 21 ust. 3 ustawy o rachunkowości oraz w ogólnych warunkach umowy dotacji.

13.2. W Stowarzyszeniu Edukacja dla Pokoju ustalono m.in., że:

- wydatki na realizację projektu „Wyrównywanie szans poprzez równy dostęp do edukacji dla dziewcząt i chłopców w Heracie (budowa szkoły)” w łącznej kwocie 520 581,43 zł. zostały udokumentowane dowodami księgowymi nie zatwierdzonymi pod względem merytorycznym i zawierającymi dane, których nie powiązano z poszczególnymi pozycjami w kosztorysie projektu. Uniemożliwiło to dokonanie oceny prawidłowości realizacji prac budowlanych pod względem merytorycznym i finansowym oraz było niezgodne z umową dotacji²⁶. Ponadto, część dowodów księgowych wyrażonych w walucie obcej przeliczono na walutę PLN wg kursu określonego niezgodnie z ogólnymi warunkami umowy dotacji. Miało to wpływ na rzetelność rozliczenia dotacji;
- ze środków dotacji sfinansowano koszty podróży i pobytu w Afganistanie oraz koszty wiz afgańskich na łączną kwotę 10 825,18 zł., które nie były przewidziane w budżecie ww. projektu;
- z wykonawcą projektu „Wyrównywanie szans poprzez równy dostęp do edukacji dla dziewcząt i chłopców w Heracie (budowa szkoły)” zawarto umowę, w której ujęto dodatkowe wynagrodzenie za budowę muru okalającego szkołę, nieprzewidziane w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ) oraz ofercie. Tym samym naruszony został art. 140 *upzp*, który stanowi, że świadczenie wykonawcy wynikające z umowy jest tożsame z jego zobowiązaniem zawartym w ofercie oraz, że umowa podlega unieważnieniu w części wykraczającej poza określenie przedmiotu zamówienia zawarte w SIWZ. W wyniku tego Stowarzyszenie wydatkowało ze środków dotacji, przeznaczonej

²⁶ Zgodnie z pkt 4.4.5. ogólnych warunków umowy dotacji nr 191/PZ/2009/12 z 26 maja 2009 r., jeżeli środki dotacji są wydatkowane w innych walutach niż złoty, dotowany wskazuje faktyczny kurs wymiany banku komercyjnego (lub kantoru), zgodnie z którym została przeprowadzona operacja kupna/sprzedaży waluty obcej (np. na podstawie potwierdzenia transakcji lub rachunku). Jeżeli brak informacji o faktycznym kursie wymiany, wówczas stosowany jest oficjalny średni kurs wymiany NBP z dnia przeprowadzenia każdej operacji.

²⁷ Zgodnie z pkt 4.1.1. umowy dotacji nr 191/PZ/2009/12 z 26 maja 2009 r. na realizację projektu *Wyrównywanie szans poprzez równy dostęp do edukacji dla dziewcząt i chłopców w Heracie (budowa szkoły)*, dotowany jest zobowiązany do prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej środków finansowych pochodzących z dotacji oraz wydatków dokonywanych z tych środków, w sposób umożliwiających ocenę realizacji projektu pod względem merytorycznym i finansowym.

na projekt, dodatkową kwotę 36 033,70 zł., która w ocenie NIK nie spełnia warunków kwalifikowalności określonych w ogólnych warunkach umów dotacji;

Po tej kontroli NIK wnioskowała m.in. o:

- zwrot na rachunek bankowy MSZ środków wydatkowanych na zakup materiałów budowlanych na budowę muru okalającego w ramach realizacji projektu *Wyrównywanie szans poprzez równy dostęp do edukacji dla dziewcząt i chłopców w Heracie (budowa szkoły)*, a także środków na opłacenie kosztów podróży i pobytu oraz wiz afgańskich nie przewidzianych w budżecie projektu w łącznej kwocie 46 858,88 zł., wraz z należnymi odsetkami,
- ponowne rozliczenie finansowe i rzeczowe projektu *Wyrównywanie szans poprzez równy dostęp do edukacji dla dziewcząt i chłopców w Heracie (budowa szkoły)*, z uwzględnieniem poprawnego przeliczenia wydatków opiewających w walucie obcej na PLN oraz jednoznacznego wykazania zgodności rzeczowego zakresu robót wynikającego z dowodów księgowych z zakresem określonym w umowie dotacji.

13.3. W Fundacji Inicjatyw Menedżerskich stwierdzono uchybienia, które dotyczyły wypłaty nienależnych wynagrodzeń w łącznej kwocie 4 800 zł dla koordynatora i asystenta projektu *Profesjonalna kadra, przyjazna granica – wzmocnienie ukraińskich służb celnych i granicznych (pierwsza edycja)* oraz dla wykładowcy w ramach projektu *Nowe wyzwania, nowa jakość – wdrożenie Systemu Zarządzania Jakością wg normy ISO 9001 w Urzędzie Miasta w Dniepropietrowsku*. Po tej kontroli NIK wnioskowała m.in. o zwrot na rachunek bankowy Ministerstwa Spraw Zagranicznych kwoty odpowiadającej wysokości nienależnie wypłaconych wynagrodzeń.

13.4. Kontrola w Uniwersytecie Warszawskim wykazała nieprawidłowości polegające na sfinansowaniu, w ramach dwóch projektów, ze środków dotacji celowych wydatków, które nie spełniały warunku kwalifikowalności gdyż nie zostały prawidłowo udokumentowane. Po tej kontroli NIK wnioskowała m.in. o zwrot na rachunek bankowy Ministerstwa Spraw Zagranicznych kwoty 20.460,00 zł w ramach umowy na realizację projektu „*Doradztwo eksperckie w ramach Programu Stypendialnego Rządu RP im. Konstantego Kalinowskiego pod Patronatem Prezesa Rady Ministrów RP*” oraz kwoty 55.450,32 zł w ramach umowy na realizację projektu „*Doradztwo eksperckie w ramach Programu Stypendialnego Rządu RP dla Młodych Naukowców*”, wraz z odsetkami.

13.5. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie przekazało w 2009 r. do MSZ informacji o wydatkowaniu na pomoc rozwojową kwoty w wysokości 1.925,7 tys. zł²⁸. Kwota ta nie została wykazana w sprawozdawczości statystycznej DWR. Ponadto, Ministerstwo zakwalifikowało jako pomoc rozwojową, kwotę 33,7 tys. zł wydatków poniesionych w 2009 r. na część dydaktyczną projektu pomocowego *dla młodych naukowców*

²⁸ W tym: 1.474,1 tys. zł – kwota środków pochodzących z rezerwy celowej przeznaczona na kształcenie studentów studiów stacjonarnych Specjalistycznych Studiów Wschodnich UW oraz 451,6 tys. zł – kwota środków pochodzących z rezerwy celowej przeznaczona i wydatkowana na świadczenia stypendialne dla cudzoziemców.

z państw powstałych po rozpadzie b. Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, którzy nie mają uprawnień do stypendiów w ramach współpracy z Polonią dla 10 stypendystów z Rosji – państwa niebędącego na liście krajów-biorców Oficjalnej Pomocy Rozwojowej (ODA). Powyższa kwota w całości została ujęta w sprawozdawczości statystycznej DWR MSZ. Po tej kontroli, NIK wnioskowała o rzetelne informowanie Ministra Spraw Zagranicznych o wysokości środków wydatkowanych na pomoc rozwojową ze środków będących w dyspozycji MNiSW.

13.6 W Ministerstwie Środowiska ustalono, że w informacjach o kwotach wydatków na pomoc rozwojową za lata 2008 i 2009 wykazywano, oprócz wpłat dokonywanych w ramach ww. pomocy, także inne płatności niezaliczane do ODA związane z przynależnością Polski do organizacji międzynarodowych. Natomiast w informacji za 2008 r. Ministerstwo nie uwzględniło wydatków ODA poniesionych na „Konferencję Narodów Zjednoczonych w Sprawie Klimatu”. NIK wnioskowała o sporządzanie informacji o udzielanej pomocy na rzecz rozwoju w zakresie określonym przez MSZ.

13.7. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w przekazanej do MSZ informacji o wartości świadczonej pomocy rozwojowej za 2008 r., nie ujęło wydatków ODA w kwocie 244,0 tys. zł poniesionych na wpłaty składek na rzecz organizacji międzynarodowych oraz kwoty 34,0 tys. zł wydatkowanej na realizację I etapu projektu badawczego „Redukowanie wpływu produkcji biopaliw na rynek żywnościowy”.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

1. Przyspieszenie działań w celu utworzenia ram strategicznych i legislacyjnych w zakresie współpracy rozwojowej, które zapewnią wdrożenie systemu kompleksowego planowania, koordynacji i ewaluacji polskiej pomocy zagranicznej spójnego z systemem planowania i realizacji budżetu państwa,
2. Opracowanie, w porozumieniu z właściwymi dysponentami budżetu państwa, planu działania w zakresie osiągnięcia do 2015 r. wielkości polskiej pomocy zagranicznej na poziomie 0,33% dochodu narodowego brutto, o który zwróciła się do państw UE Komisja Europejska.
3. Rzetelne sporządzanie sprawozdań statystycznych dla DAC OECD zawierających kompletne i zweryfikowane dane w zakresie wielkości polskiej pomocy rozwojowej.
4. Wyeliminowanie przypadków prowadzenia konkursów na realizację zadań publicznych w zakresie pomocy rozwojowej niezgodnie z obowiązującymi przepisami oraz w sposób niezapewniający równego traktowania uczestników konkursów.
5. Wyeliminowanie przypadków zawierania w umowach zapisów niezgodnych z przepisami ustawy o finansach publicznych.
6. Terminowe i rzetelne rozliczanie dotacji, w tym ustalanie kwot dotacji podlegających zwrotowi.
7. Terminowe przypisywanie należności z tytułu odsetek za nieterminowe zwroty dotacji.
8. Rzetelne dokumentowanie oraz zgodne z przepisami przechowywanie dokumentacji związanej z pomocą rozwojową..

9. Podjęcie działań w celu ponownego, prawidłowego rozliczenia dotacji udzielonych beneficjentom w okresie objętym kontrolą, z uwzględnieniem nieprawidłowości wskazanych w niniejszym wystąpieniu.

Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Ministra w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu ich realizacji lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium NIK umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania uchwały Kolegium NIK.